

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת ששון ששי גואטה

פ/25/6501

הצעת חוק להנצחת האדמו"ר מצאנז – הרב יקותיאל יהודה הלברשטאם, התשפ"ו–2026

פרק א': מטרת החוק ויישומן

- מטרות
1. מטרתו של חוק זה לציין את זכרו ולהנחיל לדורות את מורשתו ופועלו של האדמו"ר מצאנז, הרב יקותיאל יהודה הלברשטאם (בחוק זה – האדמו"ר מצאנז), אשר שרד את אימי השואה ובחר בעשייה ובשיקום הן בעולם התורה והרוח והן בעשייה אזרחית למען החברה הישראלית כולה; מורשתו מגשרת ומחברת בין המגזר החרדי לכלל הציבור בישראל.
2. מטרתו של חוק זה ייושמו בדרך של קיום אירועים, פעילויות הנצחה, פעילויות חינוכיות–ערכיות ומתן תמיכות למוסדות ציבור הפועלים להגשמת מטרת חוק זה, והכול לפי הוראותיו.

פרק ב': המועצה הציבורית

- מועצה ציבורית
3. (א) שר המורשת (להלן – השר) ימנה מועצה ציבורית להנצחת זכרו של האדמו"ר מצאנז (בחוק זה – המועצה הציבורית); המועצה תהיה בת תשעה חברים, ואלה הם:

- (1) שלושה חברים עובדי המדינה נציגי הממשלה, והם עובד משרד הדתות על פי המלצת השר לשירותי דת, עובד משרד המורשת על פי המלצת השר ועובד משרד החינוך על פי המלצת שר החינוך;
- (2) שני נציגים של גופים ללא מטרות רווח שהתאגדו בישראל העוסקים בהיקף משמעותי בפעילות המגשימה את מטרות החוק;
- (3) נציג של מוסד או מוסדות חינוך העוסקים בהיקף משמעותי בפעילות המגשימה את מטרות החוק;
- (4) שלושה נציגי ציבור בעלי רקע וניסיון או מומחיות בתחום מהתחומים הנוגעים למטרות החוק, שאחד מהם איש אקדמיה שימונה לאחר התייעצות עם המועצה להשכלה גבוהה כמשמעותה בחוק

המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958.¹

(ב) המועצה הציבורית, באישור השר, תמנה את יושב ראש המועצה ואת ממלא מקומו הקבוע, מבין החברים המפורטים בסעיף קטן (א)(2) עד (4).

(ג) לא ימונה לחבר המועצה הציבורית מי שהורשע בעבירה פלילית או בעבירת משמעת שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כחבר המועצה או מי שהוגשו נגדו כתב אישום או קובלנה משמעתית בעבירה כאמור וטרם ניתן פסק דין סופי בעניינו.

4. תפקידי המועצה הציבורית אלה תפקידי המועצה הציבורית:

(1) לייעץ לשר בכל הנוגע ליישום חוק זה ולביצועו, ולעקוב אחר ביצועו;

(2) להמליץ לשר על מדיניות ויעדים לעניין הפעילות לפי חוק זה;

(3) לייעץ לשר לעניין קביעת מבחנים לתמיכה במוסדות ציבור, כאמור בסעיף 3א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985² (בחוק זה – חוק יסודות התקציב), לשם קידום מטרותיו של חוק זה, בין השאר בעניינים אלה:

(א) קיום פעילות בכל הנוגע לזכרו ופועלו של האדמו"ר מצאנז;

(ב) קיום פעולות חינוכיות-ערכיות, ובכלל זה קיום השתלמויות למדריכים ועריכת סיורים;

(ג) קיום אירועים וקיום פעילויות הנצחה;

(4) להכין הצעת תקציב שנתי להפעלת החוק כאמור בסעיף 11(ב), ולהגישה לאישור השר ושר האוצר.

5. סדרי עבודת המועצה הציבורית (א) המועצה הציבורית תתכנס פעמיים בשנה לפחות, וכן לפי דרישה של לפחות מחצית מחבריה.

(ב) יושב ראש המועצה הציבורית ינהל את ישיבותיה; הוא יזמן את ישיבות המועצה הציבורית ויקבע את מועדן, מקומן וסדר יומן, בין השאר, בהתאם להצעות השר וחברי המועצה הציבורית.

(ג) המועצה הציבורית תקבע את סדרי עבודתה אם לא נקבעו לפי חוק זה.

(ד) המניין החוקי בישיבות המועצה הוא רוב חבריה, ובהם יושב ראש המועצה או ממלא מקומו הקבוע; החלטות המועצה יתקבלו ברוב קולות של חברי המועצה המשתתפים בהצבעה; היו הקולות שקולים יכריע יושב ראש

¹ ס"ח התשי"ח, עמ' 191.
² ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

המועצה, ובהעדרו – ממלא מקומו הקבוע.

6. הוצאות וגמול חברי המועצה הציבורית לא יהיו זכאים לשכר בעד חברותם במועצה, אך חבר המועצה הציבורית שאינו עובד המדינה, עובד גוף מתוקצב או עובד גוף נתמך יהיה זכאי לתשלום מאת משרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות בעד השתתפות בישיבות המועצה בהתאם להוראות החשב הכללי במשרד האוצר החלות לעניין ועדות ציבוריות; בסעיף זה, "עובד המדינה", "עובד גוף מתוקצב" ו"עובד גוף נתמך" – כהגדרתם בסעיף 32 לחוק יסודות התקציב.

7. תקופת כהונה, פקיעת כהונה והעברה מכהונה (א) חבר המועצה הציבורית יתמנה לתקופת כהונה של ארבע שנים, וניתן לשוב ולמנותו לתקופת כהונה רצופה אחת נוספת של ארבע שנים, ולאחר הפסקה של ארבע שנים ניתן לשוב ולמנותו לתקופת כהונה אחת נוספת כאמור.

(ב) חבר המועצה הציבורית יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו בהתקיים אחד מאלה:

(1) הוא התפטר במסירת כתב התפטרות לשר;

(2) הוא חדל להיות עובד המשרד הממשלתי או נציג הגוף שהוא מייצג במועצה הציבורית, ואם הוא נציג ציבור – הוא התמנה לעובד המדינה או לעובד או חבר מועצה של גוף המיוצג במועצה הציבורית.

(ג) השר יעביר מכהונתו לפני תום תקופת הכהונה, בהודעה בכתב, חבר המועצה הציבורית אשר הורשע בעבירה פלילית או בעבירת משמעת שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כחבר המועצה הציבורית או שהוגשו נגדו כתב אישום או קובלנה משמעתית בעבירה כאמור וטרם ניתן פסק דין סופי בעניינו.

(ד) השר, לאחר התייעצות עם יושב ראש המועצה הציבורית, רשאי להעביר חבר המועצה הציבורית מכהונתו לפני תום תקופת כהונתו בהתקיים אחד מאלה:

(1) נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו;

(2) הוא נעדר בלא סיבה מוצדקת משלוש ישיבות רצופות של המועצה הציבורית.

(ה) השר לא יפסיק את כהונתו של חבר המועצה הציבורית לפי סעיפים קטנים (ג) או (ד) אלא לאחר שנתן לו הזדמנות לטעון את טענותיו לעניין זה.

(ו) הפסיק חבר המועצה הציבורית לכהן לפי הוראות סעיף זה, יפעל השר למינוי חבר אחר במקומו בהקדם האפשרי, בהתאם להוראות סעיף 3.

8. ניגוד עניינים (א) בסעיף זה –

"בן משפחה" – בן זוג, הורה, הורה של הורה, בן או בת ובני זוגם, אח או אחות וילדיהם, גיס, גיסה, דוד או דודה וילדיהם, חם, חמות, נכד או נכדה, לרבות קרוב כאמור שהוא שלוב (חורג);

"בעל עניין" – כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968³;

"טיפול" – לרבות קבלת החלטה, העלאת נושא לדיון, נוכחות בדיון, השתתפות בדיון או בהצבעה או עיסוק בנושא מחוץ לדיון;

"ניגוד עניינים", של חבר המועצה הציבורית – ניגוד עניינים בין מילוי תפקידו במועצה לבין עניין אישי או תפקיד אחר, שלו או של קרובו;

"קרוב", של חבר המועצה הציבורית – כל אחד מאלה:

(1) בן משפחה של חבר המועצה הציבורית;

(2) אדם שלחבר המועצה הציבורית יש עניין במצבו הכלכלי;

(3) תאגיד שחבר המועצה הציבורית, בן משפחתו או אדם כאמור בפסקה (2) הם בעלי עניין בו;

(4) גוף שחבר המועצה הציבורית, בן משפחתו או אדם כאמור בפסקה (2) הם מנהלים או עובדים אחראים בו.

(ב) לא ימונה לחבר המועצה הציבורית ולא יכהן כחבר כאמור מי שבשל כהונתו יימצא, באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים אשר ימנע ממנו למלא את עיקר תפקידו במועצה הציבורית.

(ג) חבר המועצה הציבורית לא יטפל במסגרת תפקידו בנושא שהטיפול בו יגרום לו להימצא במצב של ניגוד עניינים.

(ד) נודע לחבר המועצה הציבורית כי הוא עלול להימצא במצב של ניגוד עניינים כאמור בסעיפים קטנים (ב) או (ג), יודיע על כך בהקדם האפשרי ליושב ראש המועצה הציבורית; היה חבר המועצה הציבורית האמור היושב ראש – יודיע על כך לשר.

(ה) על אף האמור בסעיף זה, חבר המועצה הציבורית שמונה לפי סעיף 3(א)(2) ו-3(ב) רשאי להביא בחשבון גם את ענייניו של הגוף שהוא נציגו, ככל שהם קשורים לתפקידי המועצה הציבורית, ולא יראו אותו כמי שנמצא במצב של ניגוד עניינים בשל כך בלבד.

תוקף פעולות 9. קיום המועצה הציבורית, סמכויותיה ותוקף החלטותיה ופעולותיה לא ייפגעו מחמת שנתפנה מקומו של חבר בה או מחמת ליקוי במינויו או בהמשך כהונתו,

³ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

ובלבד שמכהנים בה רוב חבריה ובהם לפחות חבר אחד שהוא עובד המדינה וחבר אחד שאינו מקרב עובדי המדינה.

10. החלת דינים חברי המועצה הציבורית שאינם עובדי המדינה, דינם, בפעולתם כחברי המועצה, כדין עובדי המדינה לעניין חיקוקים אלה ולעניין פעולותיהם במועצה:

(1) חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ס-1979⁴;

(2) חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969⁵;

(3) חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), התשי"ט-1959⁶ – ההוראות הנוגעות לכלל עובדי המדינה;

(4) חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969⁷;

(5) חוק העונשין, התשל"ז-1977⁸ – ההוראות הנוגעות לעובדי הציבור.

פרק ג': תקציב ותמיכות

11. תקציב (א) השתתפות אוצר המדינה בהפעלתו של חוק זה, ובכלל זה התקציב לתמיכה במוסדות ציבור לפי סעיף קטן (ג), תיקבע בחוק התקציב השנתי כהגדרתו בחוק יסודות התקציב.

(ב) המועצה הציבורית תכין הצעת תקציב שנתי להשתתפות אוצר המדינה כאמור בסעיף קטן (א), ותגישה לשר ולשר האוצר; השר ושר האוצר יאשרו את הצעת התקציב כפי שהציעה המועצה הציבורית או בשינויים שימצאו לנכון, ויביאו את הצעת התקציב המאושרת לפני הממשלה במסגרת הדיונים על חוק התקציב השנתי.

(ג) מתן תמיכות לפי חוק זה ייעשה על פי מבחנים לתמיכה במוסדות ציבור כאמור בסעיף 4(3) שיקבע השר, לאחר התייעצות עם המועצה הציבורית.

פרק ד': שונות

12. ביצוע ותקנות השר ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי, בהתייעצות עם המועצה הציבורית, להתקין תקנות לביצועו, לרבות בעניין סדרי עבודת המועצה הציבורית.

13. תיקון חוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975⁹, בתוספת השנייה, בסופה יבוא: הממשלתיות

⁴ ס"ח התש"ס, עמ' 2.

⁵ ס"ח התשכ"ט, עמ' 103.

⁶ ס"ח התשי"ט, עמ' 190.

⁷ ס"ח התשכ"ט, עמ' 144.

⁸ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

⁹ ס"ח התשל"ה, עמ' 132; התשפ"ה, עמ' 387.

25. המועצה הציבורית – לפי חוק להנצחת האדמו"ר מצאנז – הרב יקותיאל יהודה הלברשטאם, התשפ"ו–2026.

דיווח לכנסת 14. השר ידווח בכתב, אחת לשנה, לוועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת, על יישומו של חוק זה בשנה שקדמה למועד הדיווח, ובין השאר על עניינים אלה:

- (1) איוש המועצה הציבורית ופעילותה;
- (2) מוסדות ציבור שקיבלו תמיכות לפי החוק והיקף התמיכות שחולקו.

ד ב ר י ה ס ב ר

דמותו של האדמו"ר מצאנז, הרב יקותיאל יהודה הלברשטאם זצ"ל, מהווה מופת היסטורי של תקומה ובנייה מתוך החורבן. לאחר ששרד את השואה בה איבד את כל משפחתו, בחר בדרך של עשייה למען הכלל תחת נדר לשקם את העולם היהודי. האדמו"ר מצאנז עמד בראש חסידות צאנז בישראל עד לפטירתו בשנת 1994. הוא פעל ותרם רבות הן לקידום עולם התורה והן לחברה הישראלית בכללותה, בין היתר, בהקמת מפעל הש"ס העולמי וקריית צאנז, בהקמת המרכז הרפואי לניאדו בנתניה – בית חולים ציבורי המקדש את ערך החיים ומעניק שירות רפואי לכלל אזרחי ישראל ובהקמת מוסדות צדקה וחסד. מורשתו, הממשיכה על ידי בנו האדמו"ר הנוכחי, משלבת חרדיות שורשית עם אחריות אזרחית עמוקה, חסד ואהבת אדם ומשמשת גשר חי בין המגזר החרדי לכלל האוכלוסייה בישראל.

מטרת הצעת החוק היא לקרב את הדורות הבאים והציבור בכללותו אל דמותו ומורשתו של האדמו"ר, ולהכיר להם את פועלו ואת דרכו הייחודית.

הצעת החוק ונוסחה מבוססים, בשינויים ובהתאמות הנדרשים, על חוקים להנצחת אישים ובהם חוק בנימין זאב הרצל (ציון זכרו ופועלו), התשס"ד–2004, חוק זאב ז'בוטינסקי (ציון זכרו ופועלו), התשס"ה–2005, וחוק להנצחת זכרו של מרן הרב עובדיה יוסף, התשפ"ה–2025, המסמלים את ההכרה של המדינה באישים אלו ואת ההערכה כלפיהם ונועדו גם הם להנציח את מורשתם.

מוצע להקים מועצה ציבורית שיהיו חברים בה נציגי משרדי ממשלה, נציגים של גופים בעלי זיקה למורשתו, לפועלו ולחזונו של האדמו"ר מצאנז, נציגי מוסדות חינוך העוסקים בהיקף משמעותי בפעילות המגשימה את מטרות החוק המוצע ונציגי ציבור נוספים. המועצה תפעל ותייעץ לשר המורשת (להלן – השר) בכל הנוגע ליישום החוק ולהגשמת מטרותיו, ובין השאר בעניין קיום פעילויות חינוכיות–ערכיות, קיום טקסים, כנסים ואירועים ומתן תמיכות למוסדות ציבור הפועלים להגשמת מטרות החוק.

בהצעת החוק מובאות הוראות בעניין סדרי עבודת המועצה הציבורית ותוקף פעולותיה, כהונת חברי המועצה הציבורית והפסקת כהונתם, תשלום הוצאות לחברי המועצה הציבורית בעד השתתפות בישיבות, וכן הוראות שמטרתן למנוע ניגוד עניינים במילוי תפקידם של חברי המועצה.

מוצע לקבוע כי סכום ההשתתפות של אוצר המדינה בביצוע החוק, ובכלל זה בתקציב עבור מתן תמיכות למוסדות ציבור לפי הוראות החוק, ייקבע בבסיס התקציב בחוק התקציב השנתי.

עוד מוצע לקבוע כי השר יהיה ממונה על ביצוע החוק.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ח' בשבט התשפ"ו (26.01.2026)